

17.2.2022

KOTKAN KAUPUNGIN PÄIHDEKYSELY KUNTALAISILLE 2021

TULOKSET JA ANALYYSI

Valmistelija: Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön koordinaattori
4.2.2022

JOHDANTO

Terveiden ja hyvinvoinninlaitoksen (THL) laatima valtakunnallinen päihdekysely toteutetaan joko kuntakohtaisesti tai kuntien yhteistyönä. Kysely on osa kuntien PAKKA-työtä ja sen vastauksia voidaan käyttää myös kunnan lakisääteisen ehkäisevän päihdetyön suunnittelussa ja toteutuksessa. THL suosittelee, että kysely toteutetaan joka toinen vuosi, tai vähintään kerran valtuustokaudessa. Edellisen kerran kysely toteutettiin Kotkassa vuonna 2019. Se toteutettiin Otakantaa.fi- palvelun kautta verkkokyselynä. Tuolloin siihen vastasi 99 kuntalaista.

Koronapandemiasta johtuen vuoden 2021 kysely toteutettiin Kotkassa pelkästään verkkokyselynä. Kysely oli kuntalaisille avoimena Otakantaa.fi-palvelussa 1.11.2021-3.12.2021. Kyselyyn pääsi myös kaupungin verkkosivujen sekä kaupungin sosiaalisen median kanavien kautta. Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön koordinaattori lähetti kyselyn sähköpostitse sidosryhmille ja yhteistyötahoille eteenpäin välitettäväksi. Se toimitettiin myös päättäjille, kaupungin henkilöstölle (saatesanoin, koskee vain kotkalaisia työntekijöitä) sekä Kotkan kaupungin vaikuttamistoimielimille. Siitä laadittiin mediatiedote, johon Kymen-Sanomat tarttui ja julkaisi verkkosivuillaan lehtijutun ja linkin kyselyyn. Kyselyyn vastasi yhteensä 645 eri ikäistä kuntalaista.

TAUSTATIEDOT

Vuoden 2021 kyselyyn saatiin vastauksia **645**. Kyselylle asetettiin vastaajatavoitteeksi vähintään 500 vastausta, jotta analyysillä olisi väkilukuun suhteutettuna riittävästi painoarvoa. Koska vuonna 2019 vastaaja määrä jäi varsin vähäiseksi, ei ole relevanttia vertailla vuoden 2019 ja vuoden 2021 tuloksia keskenään.

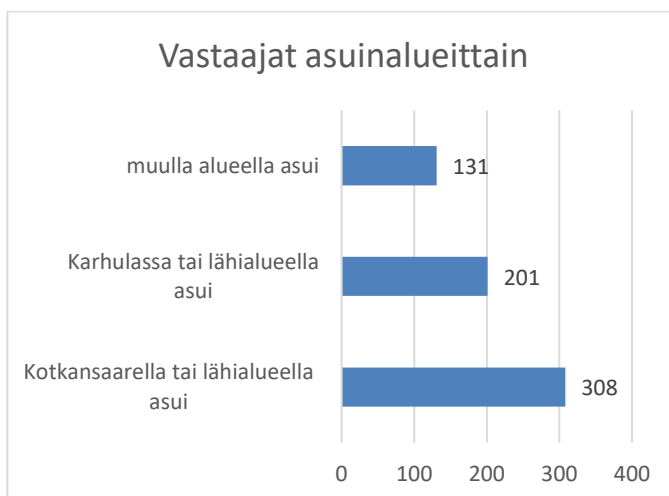
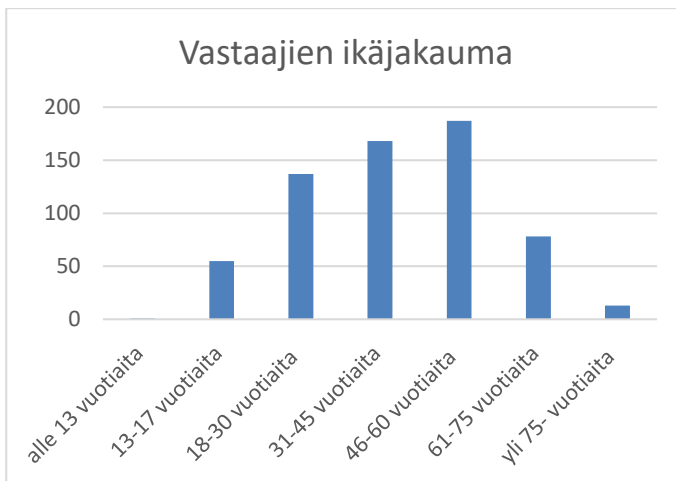
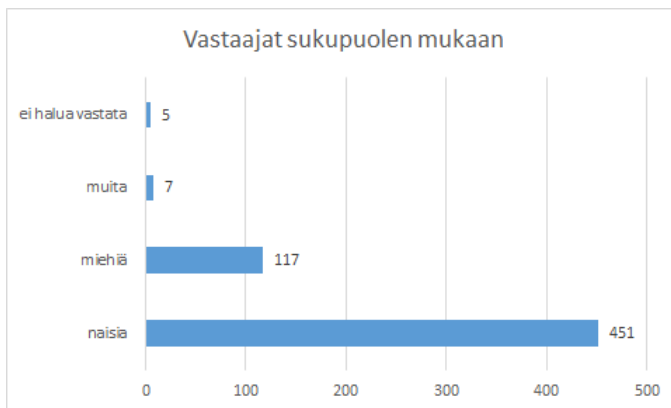
RAPORTIN RAKENNE

1. VASTAAJIEN PERUSTIEDOT
2. ALAIKÄISIÄ KOSKEVAT HAVAINNOT
3. ASUKKAITA KOSKEVAT YLEISHAVAINNOT JA MIELIPITEET
4. VALVONTAAN LIITTYVÄT KYSYMYKSET
5. PÄIHTEIDEN PUHEEKSIOTTO JA PÄIHDEPALVELUIDEN TUNNETTUVUUS
6. COVID-PANDEMIAAN LIITTYVÄT KYSYMYKSET
7. KAUPUNGIN EHKÄISEVÄN PÄIHDETYÖN TUNNETTUVUUS JA TOIMINNAN KEHITTÄMINEN
8. AVOVASTAUTEN KOONTI
9. LOPUKSI

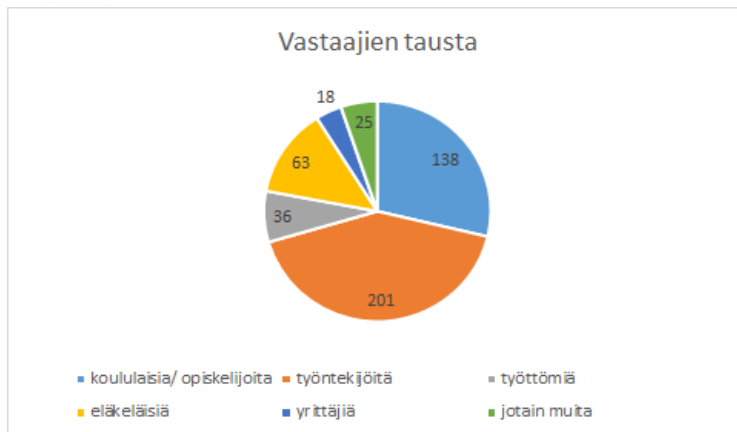
17.2.2022

1. VASTAAJIEN PERUSTIEDOT

Kyselyyn vastanneiden perustiedot:

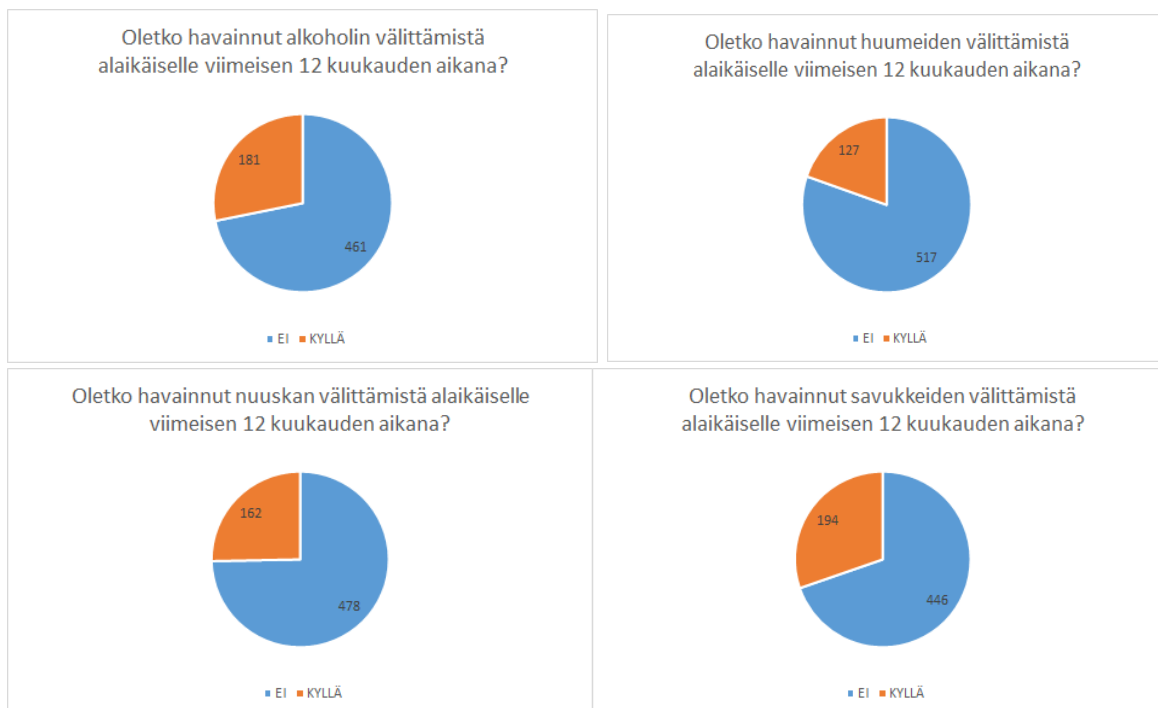

17.2.2022

2. ALAIKÄISIÄ KOSKEVAT HAVAINNOT

Kyselyssä kysyttiin yleishavaintoja päihteiden ja nikotiinituotteiden välittämisestä alaikäisille viimeisen 12 kuukauden aikana:

17.2.2022

Vastauksista voi päätellä, että valtaosa vastaajista ei havainnut päihteiden tai nikotiinituotteiden välittämistä alaikäisille viimeisen vuoden aikana. Eniten oli havaittu savukkeiden ja alkoholin välittämistä alaikäisille.

Kysyttäessä havaintoja siitä, että onko kotkalaisissa liikkeissä jätetty kysymättä henkilöpapereita nuorelta näyttävältä henkilöltä, tulokset jakautuivat seuraavasti:

alkoholijuomia ostettaessa **99** vastasi että myyjä ei ollut kysynyt henkilöpapereita nuorelta näyttävältä henkilöltä

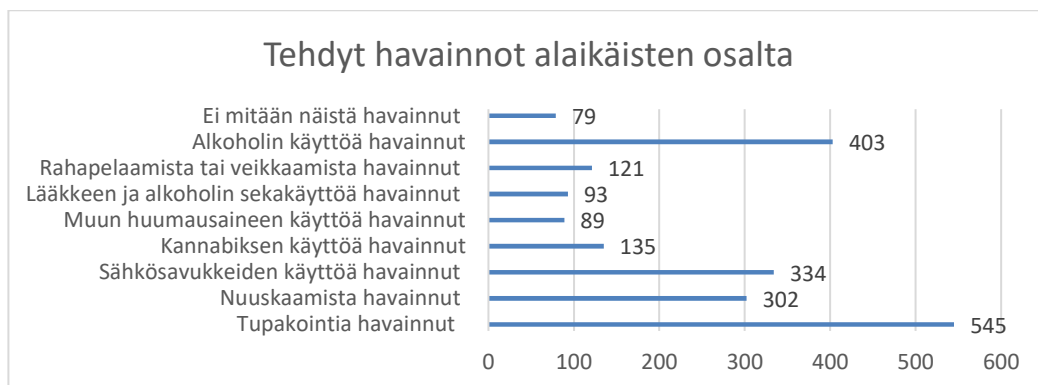
tupakkatuotteista ostettaessa **77** ei ollut kysytty henkilöpapereita nuorelta näyttävältä henkilöltä

rahapelejä pelattaessa tai veikkauspelejä tehdessä **89** ei ollut kysytty henkilöpapereita nuorelta näyttävältä henkilöltä

488 vastaajaa ei ollut havainnut mitään näistä

Vastauksista voi päätellä, että Kotkassa joko kysytään melko aktiivisesti henkilöpapereita nuorelta näyttäviltä henkilöiltä, tai vastaavasti kyselyyn vastanneet eivät ole kiinnittäneet asiaan huomiota.

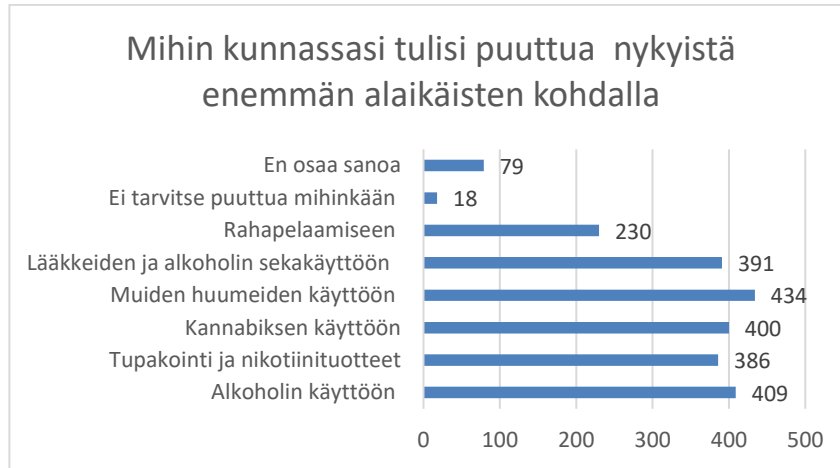
Kysyttäessä havaintoja alaikäisten päihdekäyttäytymisestä viimeisen 12 kk aikana, havainnot jakautuivat seuraavalla tavalla:

Vastauksista voi päätellä, että kyselyyn vastanneiden havaintojen mukaan alaikäisten tupakointi on todella yleistä ja näkyvää Kotkassa. Lisäksi alaikäisten alkoholin käyttö näkyi havainnoissa merkittävällä tavalla. Sähkösavukkeet ja nuuska näkyvät myös. Huomioitavaa on myös se, että vain 79 vastaajaa ei ollut havainnut mitään näistä asioista alaikäisten kohdalla.

17.2.2022

Vastaajilta kysyttiin mihin asioihin kunnassasi tulisi puuttua nykyistä enemmän alaikäisten kohdalla ja vastaukset jakautuivat seuraavalla tavalla:

Vastauksista voi päätellä, että valtaosan mielestä kunnan tulisi puuttua nuorten päihteiden (mukaan lukien huumeet ja lääkkeet) käyttöön ja tupakointiin, sekä nikotiinituotteiden käyttöön. Vähän alle puolet kiinnittäisi huomiota myös rahapelaamiseen. Vain 18 vastaajaa ilmoitti, ettei tulisi puuttua mihinkään.

Kyselyssä kysyttiin avovastauksella ehdotuksia, miten kunnan tulisi hoitaa kaikkia edellä mainittuja asioita. Avovastukset on analysoitu raportin lopussa.

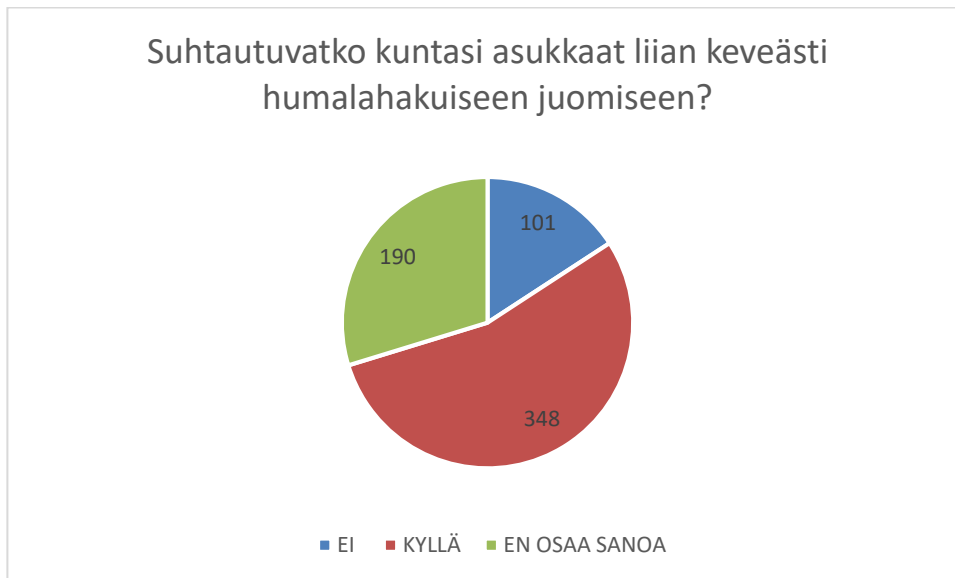
3. ASUKKAITA KOSKEVAT YLEISHAVAINNOT JA MIELIPITEET

Kyselyssä kysyttiin havaintoja kuntalaisten yleisestä päihdekäyttäytymisestä liikakäytön näkökulmasta ja vastaukset jakautuivat seuraavasti:

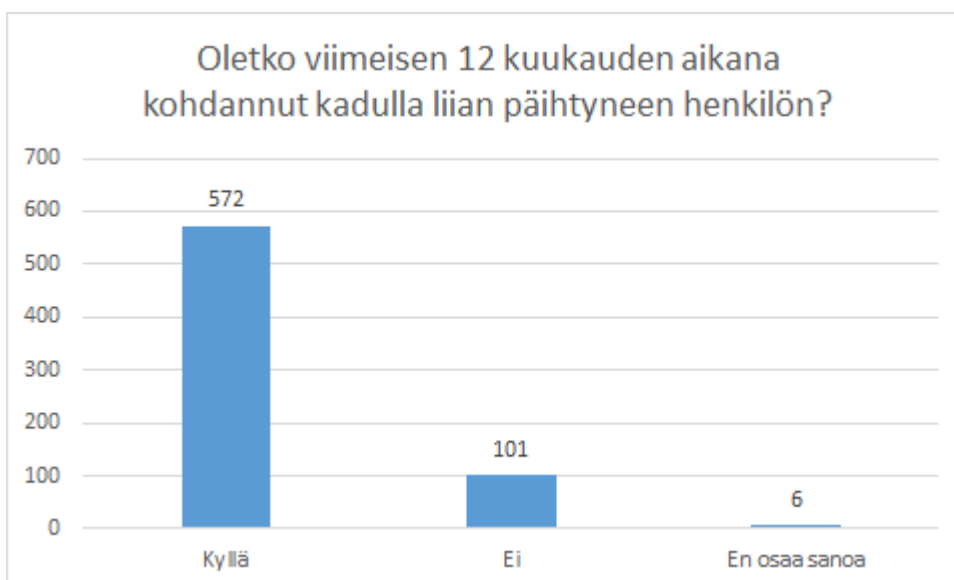

17.2.2022

Kysyttäessä suhtautuvatko kuntasi asukkaat liian vapaasti humalahakuiseen juomiseen, vastaukset jakautuivat seuraavasti:

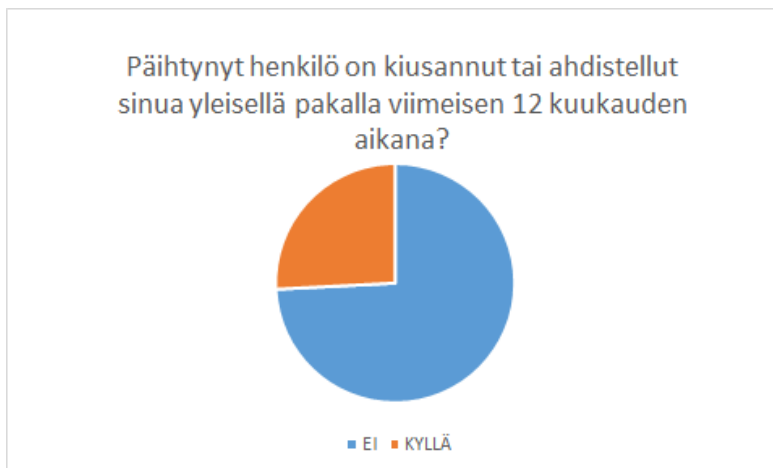

Kysyttäessä oletko viimeisen 12 kuukauden aikana havainnut kadulla tai muulla yleisellä paikalla mielestäsi liian vahvasti päihtyneen henkilön, vastaukset jakautuivat seuraavasti:

17.2.2022

Kysyttäessä onko päihtynyt henkilö viimeisen 12 kuukauden aikana ahdistellut tai kiusannut sinua kadulla tai muulla julkisella paikalla, vastaukset jakautuivat seuraavasti:

Kysyttäessä, että oletko viimeisen 12 kuukauden aikana altistunut tupakansavulle julkisella paikalla, niin että olet kokenut siitä haittaa, vastaukset jakautuivat seuraavalla tavalla:

Vastauksista voi päätellä, että valtaosan vastaajien mielestä kunnan asukkaat suhtautuvat liian vapaasti humalahakuiseen juomiseen. Lisäksi valtaosa vastanneista ilmoitti tavanneensa liian päihtyneenä olevan henkilön kadulla tai yleisellä paikalla.

Huomioitavaa on myös se, että noin 1/4 vastanneista oli kokenut päihtyneen henkilön ahdistelua tai kiusaamista yleisellä paikalla. Avovastauksissa on analysoitu kuntalaisten kuvaamia tilanteita lisää.

17.2.2022

Avovastuksessa oli mahdollisuus kertoa myös missä tupakansavulle altistumista oli tapahtunut.

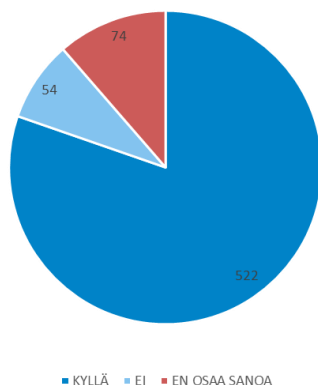
4. VALVONTAAN LIITTYVÄT KYSYMYKSET

Kysyttäessä käyttäisikö vastaaja lakisääteistä mahdollisuuttaan kertoa mielipide, jos oman kodin välittömässä läheisyydessä sijaitseva ravintola hakisi jatkoaikaa tai lupaa terassianniskelulle, jakautuivat vastukset seuraavalla tavalla:

Kysyttäessä onko ravintoloiden pidentyneet aukioloajat aiheuttaneet häiriötä lähiympäristössäsi, vastaukset jakautuivat seuraavalla tavalla:

Onko ravintoloiden pidentyneet aukioloajat aiheuttaneet häiriötä lähiympäristössäsi pitkällä aikavälillä?

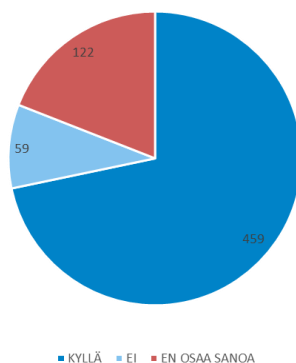
17.2.2022

Kysyttäessä koronan ravintolarajoitusten vaikutuksista lähiympäristössä, vaikutukset jakautuivat seuraavalla tavalla:

Kysyttäessä siitä, että tulisiko alkoholin myyntiä henkilölle, joka on selvästi päihtynyt rajoittaa ja siihen puuttua nykyistä enemmän, vastaukset jakautuivat seuraavasti:

Tulisiko alkoholin anniskelua selvästi päihtyneille henkilöille rajoittaa kunnassasi enemmän?

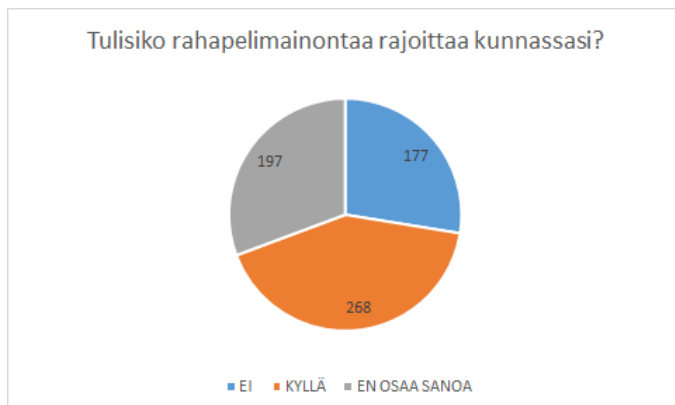

17.2.2022

Kysyttäessä, tulisiko kunnan lopettaa omissa tiloissaan järjestettävissä yleisötilaisuuksissa alkoholijuomien mainostaminen, vastaajat vastasivat seuraavalla tavalla:

Kysyttäessä tulisiko rahapelimainontaa rajoittaa kunnassasi, vastaukset jakautuivat alla olevan mukaan:

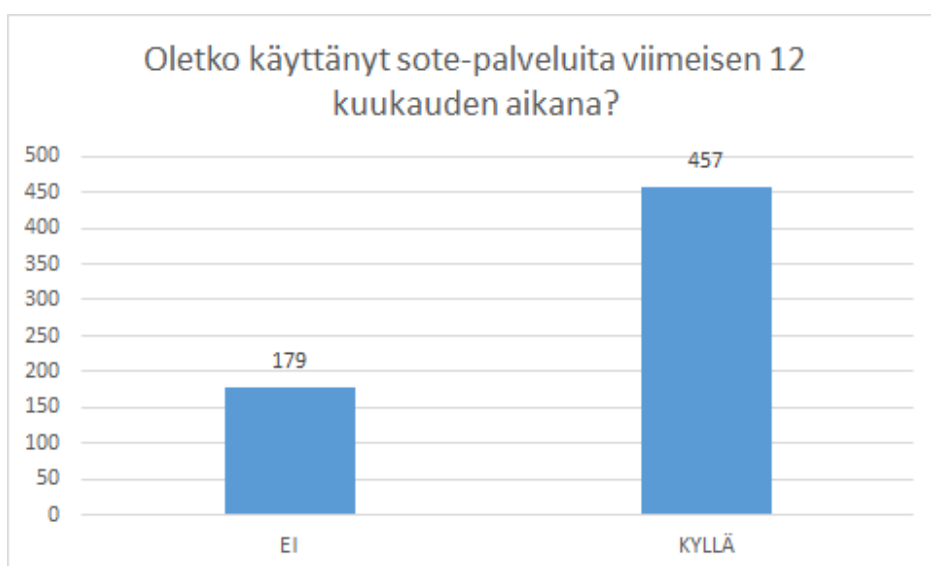
Avovastauksissa oli mahdollisuus nimetä sellaisia paikkoja, joissa rahapelimainontaa olisi syytä rajoittaa.

Lisäksi avovastauksissa sai avata muita rahapelaamiseen liittyviä huolenaiheita, jos niitä vastaajilla oli.

17.2.2022

5. PÄIHTEIDEN PUHEEKSIOTTO JA PÄIHDEPALVELUIDEN TUNNETTUUUS

Vastaajilta kysyttiin, että oletko käyttänyt viimeisen 12 kuukauden aikana terveydenhuollon, tai sosiaalihuollon (sote) palveluita ja vastaukset jakautuivat seuraavasti:

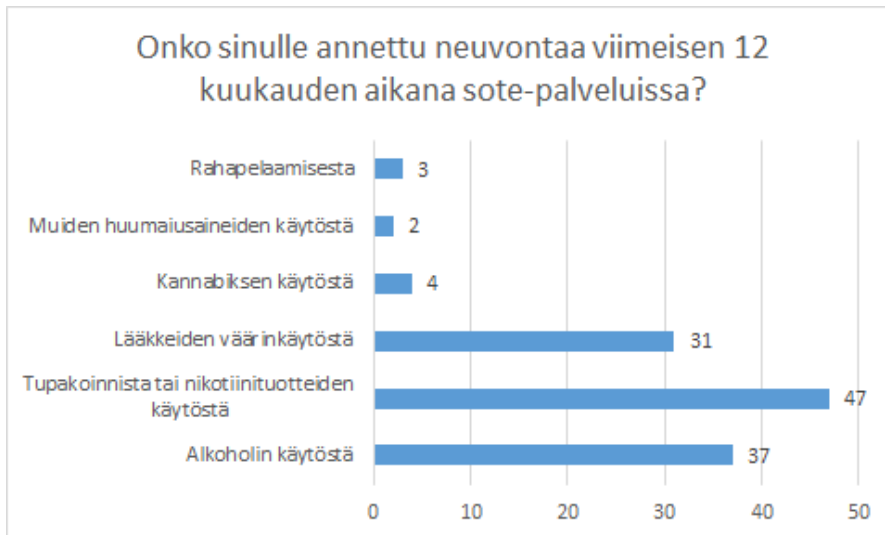

Kysyttäessä onko sote-palveluissa viimeisen 12 kuukauden aikana kysytty eri päihteiden käytöstä, vastaukset jakautuivat seuraavalla tavalla:

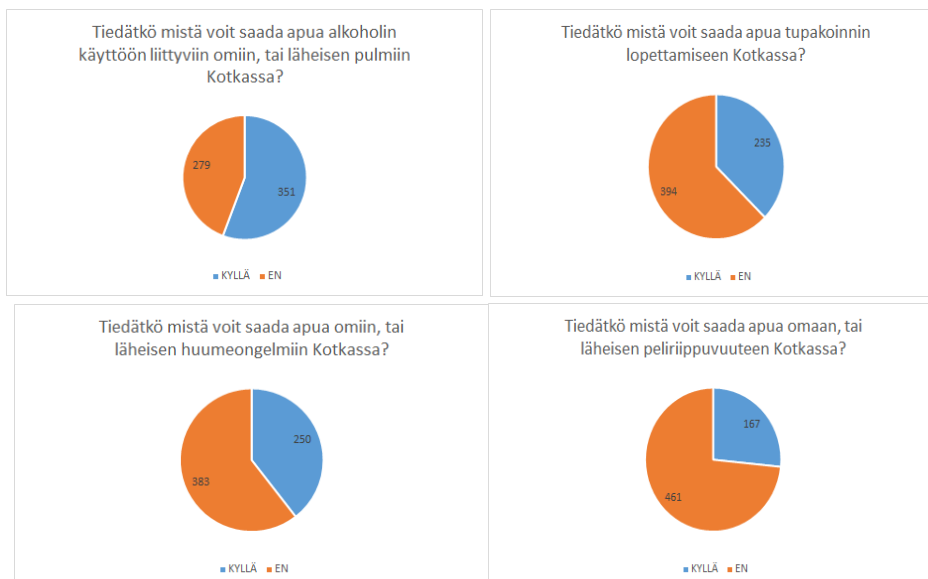
17.2.2022

Kysyttäessä onko annettu neuvontaa viimeisen 12 kuukauden aikana sote-palveluissa, vastaukset jakautuivat seuraavasti:

Vastauksista voi päätellä, että alkoholin ja tupakoinnin puheeksiotto toimii melko kattavasti sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa.

Kysyttäessä vastaajien omaa tietopohjaa mistä voi saada apua erilaisiin päihdepulmiin, jakautuivat vastaukset seuraavalla tavalla:

17.2.2022

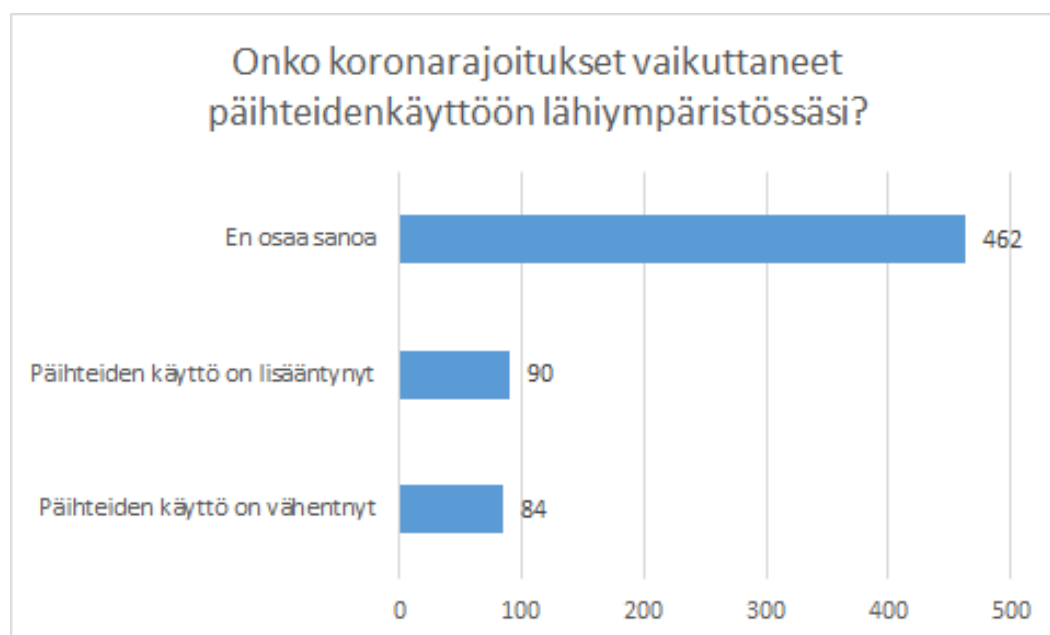
Vastauksien perusteella peliriippuvuuteen avun saanti on vastaajille eniten pimennossa.

Avovastauksissa sai antaa vinkkejä, miten tilannetta voisi parantaa niin, että palvelut olisivat paremmin kuntalaisten tiedossa.

6. COVID-PANDEMIAAN LIITTYVÄT KYSYMYKSET

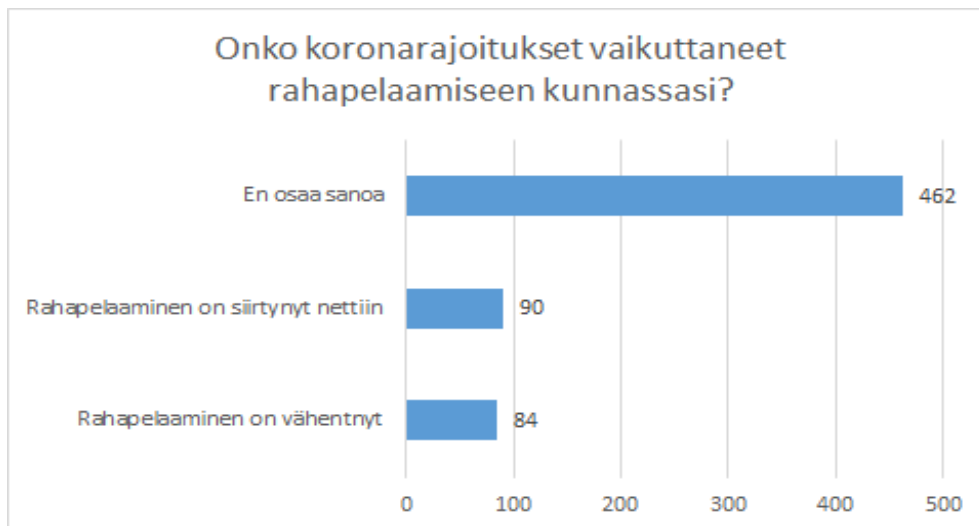
Kyselyssä oli vuonna 2021 kouluterveyskyselyn tavoin mukana myös Covid 19-pandemian vaikutuksiin liittyviä kysymyksiä.

Kysyttäessä havaintoja siitä, ovatko koronapandemiasta johtuvat ravintolarajoitukset vaikuttaneet alkoholin käyttöön lähiympäristössäsi, vastaajat vastasivat seuraavasti:

17.2.2022

Kysyttäessä arviota siitä, onko koronasta johtuvat rahapeliautomaattien ja pelisalien sulkemiset vaikuttaneet pelaamiseen kunnassasi, vastaukset jakautuivat seuraavasti:

Kysyttäessä vastaajien huolesta läheisen päihdekäyttämiseen liittyen vastaukset jakautuivat seuraavasti:

17.2.2022

Kysyttäessä, että jos vastasit olleesi huolissasi, onko huoli koronan takia lisääntynyt, vastaajat vastasivat seuraavasti:

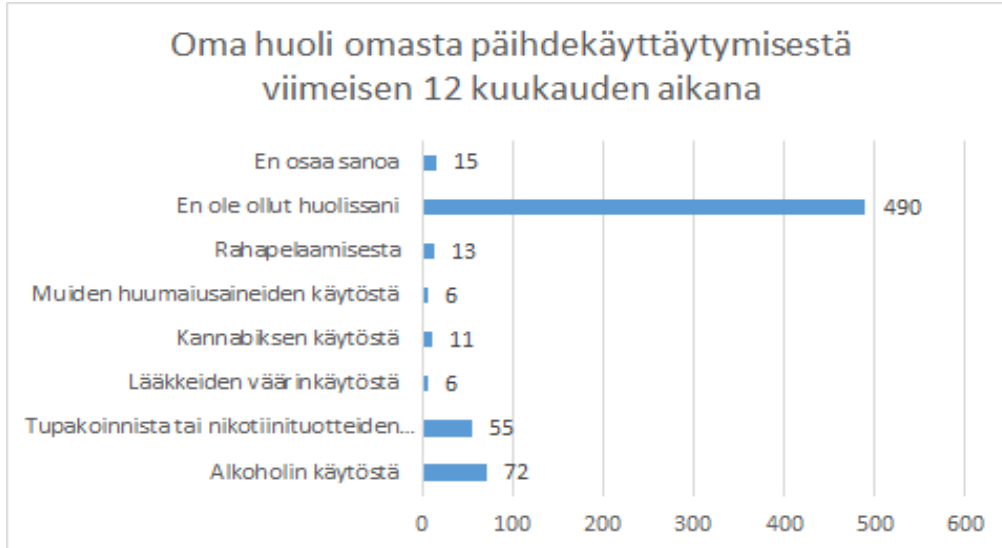

Kysyttäessä omaa arviota siitä, onko oma läheinen ollut huolissaan sinun päihdekäyttäytymisestä viimeisen 12 kuukauden aikana, jakautuivat vastaukset seuraavasti:

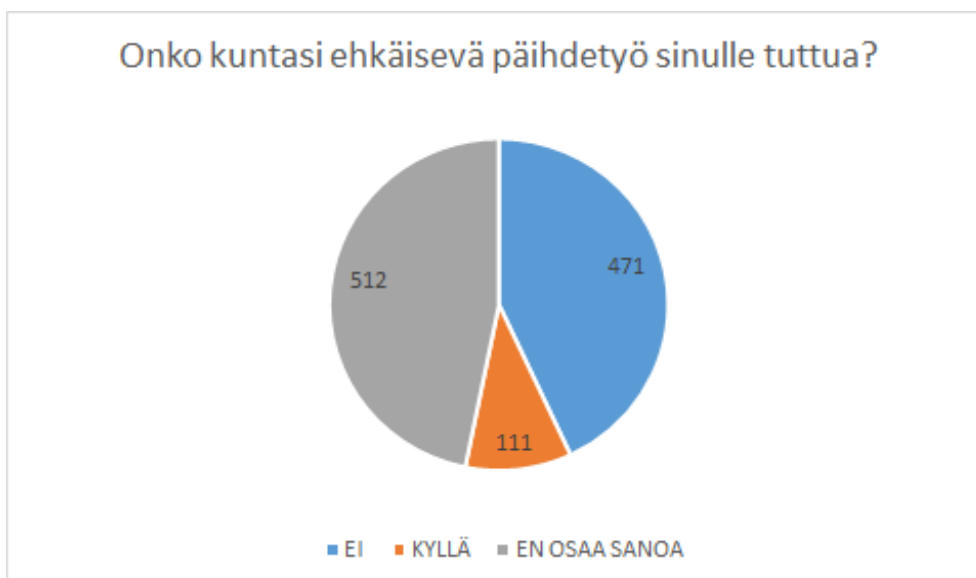
17.2.2022

Kysyttäessä olenko itse ollut viimeisen 12 kuukauden aikana huolissani omasta päihdekäyttäytymisestä, jakautuivat vastaukset seuraavasti:

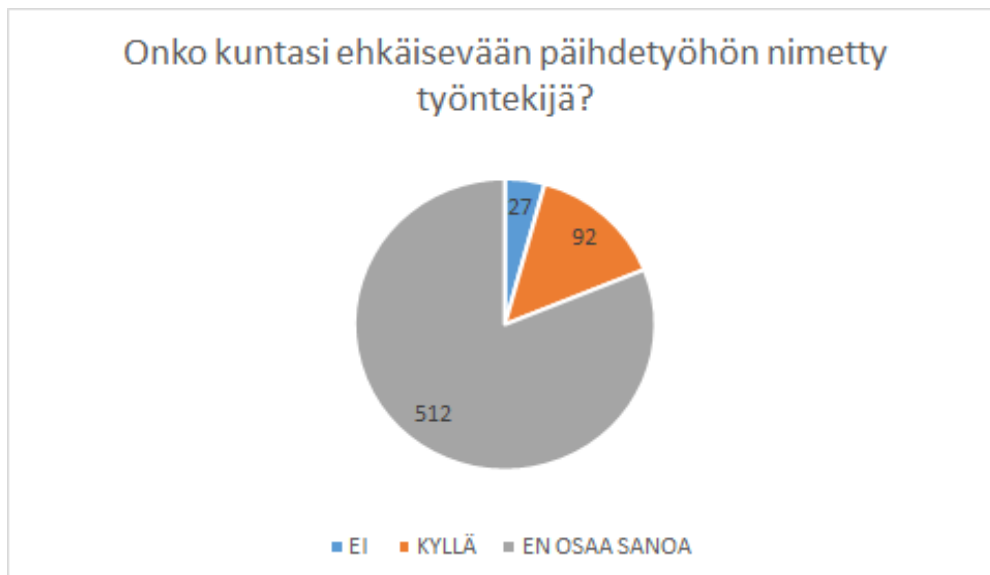
7. KAUPUNGIN EHKÄISEVÄN PÄIHDETYÖN TUNNETTUUS JA TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Kysyttäessä onko kunnassasi tehtävä ehkäisevä päihdetyö sinulle tuttua, jakautuivat vastaukset seuraavalla tavalla:

17.2.2022

Kysyttäessä näkemystä siihen, onko kunnassasi ehkäisevään päihdetyöhön nimetty työntekijä, vastaajat vastasivat seuraavasti:

Vastauksista voi päätellä, että Kotkan kaupungin ehkäisevä päihdetyö ei ole ollut näkyvää, eikä sillä ole ollut tunnettuutta kuntalaisten keskuudessa.

Avovastauksissa oli mahdollisuus antaa evästeitä siihen, millaista ehkäisevää päihdetyötä ja päihdehaittojen ehkäisyä toivoisit kunnassasi tehtävän.

8. AVOVASTAUSTEN KOONTI

Alle on koottu avovastattavat kysymykset aihealueittain. Mukaan on poimittu vastauksissa esiin nousseet keskeisimmät asiat ja nostettu mukaan myös yksittäisiä vastuksia esimerkin omaisesti.

ALAIKÄISIÄ KOSKEVAT HAVAINNOT

Avovastauksissa kysyttiin miten kunnassasi alaikäisten päihdeasioita tulisi hoitaa?

Vastauksissa korostui ennaltaehkäisevän työn merkitys, mutta myös vaateita esim. tiukemmasta valvonnasta. Useassa vastauksessa toivottiin enemmän jalkautumista lasten ja nuorten pariin.

Vastauksissa korostettiin myös ongelmakäyttäjien nopeaa hoitoon pääsyn merkitystä ja toivottiin varhaista puuttumista joka tasolla.

17.2.2022

Osa vastaajista oli sitä mieltä, että asioiden *"valvonta ei kuulu kunnalle, vaan se kuuluu poliisille."* Osassa vastauksista vaadittiin tiukempia säädöksiä ja kattavampaa valvontaa.

Koulun ja kodin yhteistyö nostettiin monessa vastauksessa keskiöön. Kouluilta toivottiin enemmän havainnointia esimerkiksi lasten ja nuorten käytöksen äkillisiin muutoksiin nähden.

Toivottiin enemmän matalan kynnyksen paikkoja nuorille ja puhelin/ chattipalveluita nuorille, sekä heidän vanhemmilleen.

Nuorisotyölle asetettiin paljon toiveita. Nuorisotyön pitäisi jalkautua enemmän, pitäisi olla enemmän nuorisotiloja ja tekemistä kaikenlaisille nuorille.

Koululle kohdennettiin myös toiveita. Toivottiin mm. koulupsykkareita ja koulunuorisotyötä opetushenkilökunnan tueksi. Toivottiin myös koulujen ja nuorisotyön parempaa yhteistyötä yleisesti.

Kokemusasiantuntijoiden jalkautumista kouluille toivottiin useammassa vastauksessa. Lisäksi toivottiin varhaista valistusta ja infoja huumeiden vaaroista.

Osa toivoi lasten ja nuorten kanssa työskenteleville opetustoimen ja nuorisotyön ammattilaisille, sekä huoltajille parempaa mielenterveyden osaamista.

Osa toivoi suoraan opetussuunnitelmiin ja koulujen arkeen lisää päihdekasvatusta.

Ylipäättään perusterveydenhuoltoon ja sosiaalityöhön haluttiin lisää henkilökuntaa, jotta ongelmat eivät jäisi huomaamatta.

Kysyttäessä kenen vastuulla ehkäisevä päihdetyö ja päihdehaittojen ehkäisy mielestäsi kuuluisi olla?

Vastuuta haluttiin vastausten pohjalta antaa sekä kouluille, nuorisotyölle, Kymsolelle, mutta myös lasten ja nuorten vanhemmille ja perheille. Toisaalta vastuuta haluttiin antaa myös poliisille. Useassa vastauksessa toivottiin enemmän matalan kynnyksen päihde- ja mielenterveyspalveluja sekä aikuisille, että nuorille.

Huoltajien vastuuta korostavia vastauksia oli paljon.

Valvontavastuuta huumekaupasta haluttiin jakaa sekä poliisille, huoltajille, että ennen kaikkea kouluille. Osa vaati kouluille huumeeseuloja. Yksi vastaaja totesi, että *"huumekauppaan kouluissa tulisi puuttua yhteistyössä poliisin kanssa."*

Myös lasten ja nuorten vanhemmille haluttiin valistusta ja lisää tietoa päihhteistä ja niiden haitoista. Yhdessä vastauksessa todettiin, että *"jos vanhemmat sallivat, siihen on haastavaa yhteiskunnan tulla väliin."* Toinen vastaaja totesi, että *"vanhempia tulisi myös valistaa siinä miten nuoria kuullaan ja miten heille ollaan läsnä."*

17.2.2022

Osa vastasi, että jo äitiysneuvolavaiheessa, tai lastenneuvolavaiheessa tulisi päihdeasenteisiin kiinnittää nykyistä enemmän huomiota, koska päihteiden käyttö ja asenteet periytyvät sukupolvelta toiselle.

Useassa vastauksessa tuotiin esille, että huumausaineiden saatavuuteen tulisi kiinnittää entistä enemmän huomiota. Yksi vastaaja toi esille, että *"vanhempien ja nuorten kanssa työskentelevien tulisi valvoa paremmin netin ja puhelimen käyttöä vapaa-ajalla ja koulussa."*

ASUKKAITA KOSKEVAT YLEISHAVAINNOT JA NÄKEMYKSET

Avovastuksilla annettiin vastaajille mahdollisuus kertoa tarkemmin kokemastaan päihtyneen henkilön kiusamisesta tai ahdistelusta.

Useampi vastaaja nimesi sellaisia alueita, joissa olivat kokeneet edellä mainittuja kokemuksia. Tällaisia olivat mm. Kotkan torin alue, Kotkan keskustan alue, kauppakeskus Pasaati ja sen torin puoleinen sisäänkäynti, sekä Sibeliuksenpuisto. Karhuvuoren S-market, sekä Karhuvuoren ostarin lähialue. Turvala nimettiin myös useassa vastauksessa. Lisäksi vastaajat kertoivat kohdanneensa vastaavaa käyttäytymistä mm. kauppojen kassajonoissa ja kauppojen pihilla, bussissa ja puistoissa.

Vastaajat olivat kohdanneet Kotkan torin alueella ja Pasaatin edustalla *"huutelua ja kiroilua"* ja *"uhkaavalta tuntuneita tilanteita"*, kun esimerkiksi humalainen henkilö oli halunnut *"pummata tupakkaa tai rahaa"* ja vastaajalla ei kumpakaan ollut.

Vakavimpia yksittäistapauksia olivat avovastuksien mukaan, kun *"joku aineissa ollut nainen tuli bussipysäkillä huutamaan ja lyömään keskellä kirkasta päivää Karhuvuoressa"*. Toinen kertoi, että *"tuntematon mies oli uhannut aseella bussissa, joka osoittautui myöhemmin poliisitutkinnassa kuula-aseeksi."* Yksi vastaaja kertoi, että *"humalaisen ja sekaisin ollut tuntematon mies työnsi sukuelimensä väkisin auton ikkunasta sisälle"*. Yksi vastaaja kertoi, että *"humalainen mies pyrki ostattamaa minulla kauppaostoksensa ja kun en suostunut, niin mies sanoi, että olet vastuussa kuolemastani."*

Useampi vastaaja nimesi esimerkiksi Sibeliuksenpuiston alueeksi, jossa *"joutuu seuratuksi."* *"Sibeliuksenpuiston penkit on sekakäyttäjien valtaamia"* ja siellä ei koeta aina oloa turvalliseksi. *"Huutelu ja ehdottelu on Sibbarilla yleistä"*. Osa vastaajista välttää kulkemasta sen läpi keväällä ja kesällä. *"Humalaiset huutelevat ja tulee seksuaalissävyytteisiä kommentteja."*

Muutama ihminen koki tulleen kiusatuksi tai ahdistelluksi oman autonsa ratissa. Tilanteet liittyivät siihen, kun humalainen ihminen oli *"yrittänyt pummata kyytiä ja olivat käyneet aggressiiviseksi,"* kun kyydityksestä oli kieltäydytty.

17.2.2022

Avovastauksissa kysyttiin missä paikoissa vastaajat olivat altistuneet tupakansavulle tahtomattaan.

Vastaajat nimesivät eniten joutuneensa tupakan savulle altistuneeksi bussipysäkeillä ja kauppojen ja kauppakeskusten edustoilla. Osa vastasi, että sitä tapahtuu asuintalossa ja kadulla. Myös puistoissa ja muilla yleisillä paikoilla.

VALVONTAAN LIITTYVÄT KYSYMYKSET***Vastaajilta kysyttiin, olisiko anniskelua syytä rajoittaa tietyillä alueilla ja pyydettiin nimeämään alueita, mikäli vastaaja vastasi kyllä.***

Eniten yksittäisistä nimetyistä alueista vastauksia sai Karhuvuori. Myös Pasaatin edusta, Kotkan torin alue ja ylipäättäen ydinkeskusta saivat paljon vastauksia. Sunila ja Hovinsaari saivat myös useampia mainintoja. Lisäksi Helilä ja Turvala nousivat vastauksissa esille.

Lisäksi avovastauksissa pyydettiin heiltä, joiden mielestä rahapelimainontaa tulisi kunnassa rajoittaa nimeämään ne paikat missä sitä tulisi ehdottomasti rajoittaa Kotkassa.

Ehdottomasti eniten vastauksia keräsivät kauppojen aulat ja kioskit. Erillisesti nimettiin "Prisma, Pasaati ja Ärrät." Yli puolet vastaajista halusi rahapelikoneet kokonaan pois ruokakaupoista ja marketeista. Iso osa halusi ne pois myös kioskeista ja osa ravintoloista. Osa vastaajista pohti, että onko rahapelejä ylipäättäen syytä mainostaa missään. "Rahapeleihin jää koukkuun ja ne ajavat etenkin eläkeläisiä varattomuuteen."

PÄIHTEIDEN PUHEEKSIOTTO JA PÄIHDEPALVELUIDEN TUNNETTUUUS***Avovastauksissa oli mahdollisuus antaa vinkkejä siihen, että jos vastaaja ei tiedä mistä eri riippuvuuksiin voi saada apua, niin miten tilannetta voisi parantaa?***

Useammassa vastauksessa toivottiin parempaa tiedotusta ja viestintää. Esitettiin toiveena, että "vaikka asiakas vastaisi, ettei hänellä ole riippuvuuksien kanssa ongelmia, hänelle voidaan silti antaa esite, missä kerrotaan mistä apua voi saada päihde- ja peliriippuvuuksiin."

Osa vastaajista koki, että riippuvuudet otetaan ylipäättäen liian harvoin puheeksi sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa. Toivottiin "läpileikkaavuutta niin, että ei kysytä vaan riskiryhmäarvion perusteella, vaan kysytään kaikilta."

Useammassa vastauksessa tuotiin esille, että erilaiset hoitopolut tulisi olla kuvattuna palveluntarjoajan nettisivuilla helposti. "Niitä ei pitäisi piilottaa vaan Kymsoten sivuille, vaan kaupungin ja järjestöjen sivuilta pitäisi olla suora ohjaus palveluntuottajan sivuille."

17.2.2022

Fyysisiä esitteitä ja infotauluja toivottiin myös lisää ihan yleisille paikoille. Kirjastoihin, busseihin, kauppoihin.

Mainontaa, tiedottamista ja tiedonlisäämistä pitäisi parantaa, koska *"kaikki eivät tiedosta ongelmaansa, ennen kuin näkevät riittävän usein mainoksen."* Lehtijutut ja tiedotteet nostettiin myös esille. Infotarroja ja julisteista toivottiin myös.

Matalan kynnyksen palvelupisteistä toivottiin enemmän. Myös sellaisia, että ei tarvitse tunnistaa ongelmaansa ja etukäteen tietää mihin apua tarvitsee. *"Pitäs olla paikkoja missä voisi käydä puhumassa, jos huoli herää itsestä tai muista."*

Osa vastaajista toivoi laajempaa hoidollista vastuuta avopalveluihin. Esiin nostettiin erityisesti korvaushoito.

"Vertaistukiryhmiä pitäisi olla enemmän ja niistä tulisi tiedottaa avoimemmin, jotta sinne olisi mahdollisimman matala kynnyks astua sisään."

Toivottiin parempaa tiedotusta ja esitteiden jakoa erityisesti Kymsoten miepä-palveluissa.

Kymsote sai paljon palautetta sekavista palvelujärjestelmistä ja verkkosivuista, joilta *"ei löydy tarvittavaa tietoa asiakasystävällisesti."* *"Pitäisi olla hoitopolut löydettävissä hakusanalla."* *"Usein riippuvuussairas ei edes tiedä mitä hän sairastaa."*

Kymsote sai palautetta myös jatkuvasti vaihtuvista puhelinnumeroista ja palvelut koettiin *"sekaviksi"*.

COVID-PANDEMIAAN LIITTYVÄT KYSYMYKSET

Vastaajilta kysyttiin sitä, ovatko he havainneet ravintoloiden koronarajoitusten vaikutuksia lähiympäristössään ja jos he vastasivat kyllä, oli avovastuskissa mahdollisuus kertoa näistä tarkemmin.

Vastaajat nostivat esille hyvinä puolina sitä, että yöt ovat olleet rauhallisempia ja lähiympäristössä on ollut vähemmän häiriöitä, kun ravintolarajoitukset ovat olleet voimassa.

Osa nosti esille, että *"julkijuopottelu on havaintojen mukaan lisääntynyt ja kaduilla ja puistoissa on ollut humalaisia enemmän vuorokauden ajasta riippumatta."* Myös kaupoista *"kaljan varastelun"* katsottiin lisääntyneen. Ylipäätään vastauksissa tuotiin sille, että päihteiden käyttö näkyy enemmän, kun ravintolarajoituksia on voimassa.

Osa vastaajista kritisoi itse rajoituksia, jotka *"kohtelevat epäoikeudenmukaisesti vain yhtä elinkeinoalaa."*

Valtaosa vastaajista arvioi, että ravintolarajoitukset ovat lisänneet kotona tapahtuvaa juopottelua. Myös kotibileiden arvioitiin lisääntyneen. Osa nosti esille, että tämä ilmenee myös siinä, että *"naapurissa soi musiikki ja pidetään enemmän meteliä myös yöaikaan."*

17.2.2022

Yksi toi esille, että *"ihmiset ovat siirtyneet juomaan toistensa koteihin ja kerrostaloasumisesta on tullut rauhattomampaa. Toinen totesi, että "naapurissa rampataan pitkin yötä ees taas."*

Yksi vastaaja arvioi, että *"puukotuksia ja julkiväkivaltaa on varmasti vähemmän, mutta rattijuopumukset ovat lisääntyneet."* Toinen arvioi, että *"pilven kotikasvatus on lisääntynyt."*

Sellaiset vastaajat, jotka asuvat baarien lähellä toivat esille, että lähiympäristössä on ollut rauhallisempaa ja hiljaisempaa.

Vastaajilla oli myös mahdollisuus kertoa, jos rahapelaaminen aiheuttaa heissä huolta ja avata aihetta halutessaan tarkemmin.

Huolta aiheutti erityisesti nettipelaaminen, koska se pysyy valvonnan ulkopuolella, *"sitä on mahdotonta valvoa"* ja vastaajat arvioivat, että kotona pelaaminen aiheuttaa monille taloudellisia ongelmia ja riippuvuutta.

Osa vastaajista koki, että peliautomaatteja ja raha-arpoja on liian helposti saatavilla ja se madaltaa kynnystä. Osa vastaajista ajatteli, että päiväpelaamiseen tulisi saada rajoituksia.

Vastaajat olivat huolissaan taloudellisista ongelmista, mitä pelaaminen aiheuttaa, sekä peliriippuvuudesta. Osa vastaajista toi esille, että peliriippuvuuteen sairastuu sellaisia ihmisiä, joilla on usein muitakin riippuvuuksia ja talousvaikeuksia ilman peliriippuvuuttakin. Eläkeläisten ja vähävaraisten addiktiosta oltiin useammassa vastauksessa huolissaan.

KAUPUNGIN EHKÄISEVÄN PÄIHDETYÖN TUNNETTUUUS JA TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Vastaajilta kysyttiin millaista ehkäisevää päihdetyötä ja päihdehaittojen ehkäisyä toivoisit kunnassasi tehtävän?

Vastaajat toivoivat laajaa ja elävää verkostotyötä, joka olisi kuntalaisia osallistavaa. Ehkäisevä päihdetyö ei saisi olla pelkkää valistusta ja tiedottamista, vaan sen tulisi olla vaikuttavaa työtä myös päättäjien suuntaan.

Toivottiin aktiivista kansan keskelle jalkautumista. *"Ehkäisevää päihdetyötä ei voi toteuttaa vain konttorista käsin."* Useammassa vastauksessa toivottiin, että kaupungin toimijat menisivät reippaasti ihmisten pariin. Puistoihin, kaupungille, kauppakeskuksiin ja tapahtumiin.

Ehkäisevää päihdetyötä toivottiin enemmän päiväkotien ja koulujen kasvatustyöhön. Toivottiin, että *"kaikki lasten ja nuorten kanssa työskentelevät osallistuisivat siihen aktiivisesti."*

17.2.2022

Toivottiin jalkautumista kaupungille ja erityisesti nuorten pariin. Nuorisotiloilla tulisi myös ottaa päihdekasvatus paremmin osaksi normaalia toimintaa.

Poliisin kanssa tehtävää yhteistyötä ja jalkautumista toivottiin lisää.

Valtaosa vastaajista toivoi, että ehkäisevä päihdetyö olisi osa normaalipalveluja: neuvola, päiväkotia, koulu, terveyskeskus, nuorisotyö, urheiluseurat, että kaikki osallistuisivat siihen yhdessä.

Matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja ja hoitopaikkoja toivottiin lisää. *Toivottiin ”näkyvää ja kuuluvaa ehkäisevää työtä, niin että kuntalaisilla olisi mahdollisimman matala kynnys ottaa asiat puheeksi kun huolia on.”*

Kouluihin toivottiin mielenterveysosaamista ja kommunikointitaitoja. Lisäksi kouluihin toivottiin kokemusasiantuntijoita tekemään ehkäisevää päihdetyötä.

Kaupungin toivottiin kiinnittävän paremmin huomiota myös yleisten paikkojen turvallisuuteen, niin että *”kaupungilla ei pelota kävellä, kun narkkarit pyörii siellä.”*

Toivottiin pakkohoitoa ja pakkovieroitusta etenkin raskaana oleville naisille.

Monipuolista nuorisotyötä toivottiin lisää useammassa vastauksessa.

Koulujen ja kotien välistä yhteistyötä toivottiin myös lisää, etenkin päihdehaittojen vähentämisessä ja ennaltaehkäisevässä toiminnassa.

Palveluissa toivottiin *”enemmän aktivoivaa ja innostavaa otetta, niin että ei ole kynnystä hakea apua, kun ongelmia ilmenee.”*

Kokemusasiantuntijoiden kouluttamista ja käyttöä toivottiin lisäävän ja yksi vastaaja totesi, että *”rikkinäinen parantaa rikkinäisen.”*

Vastaajilta kysyttiin myös näkemyksiä siihen, että miten he ajattelevat päihteiden ja tupakka- ja nikotiinituotteiden käytöstä tai rahapelaamisesta aiheutuvien haittojen näkökulmasta, niin mihin seikkaan tai seikkoihin tulisi erityisesti omassa kunnassasi mielestäsi puuttua?

Lapset ja nuoret nousivat keskeiseksi kohderyhmäksi monessa vastauksessa. Lisäksi toivottiin enemmän tukea ja vähemmän syyllistämistä kaikilla palvelutasoilla. Ihmisarvon kunnioittaminen nousi useassa vastauksessa esille.

Monessa vastauksessa nousi esille hoitoon pääsy. Sitä pidettiin keskeisenä kehitettävänä asiana.

Monessa taas yksinäisyys, mielenterveysongelmat, sekä muut päihteiden käytön taustalla olevat juurisyyt. Niihin tulisi keskittyä.

17.2.2022

Huumeet nousivat myös useammassa vastauksessa keskeiseksi asiaksi, mihin tulisi puuttua. Erityisesti otettiin esille matala hoitoon pääsy ja korvaushoito.

Ennaltaehkäisevät mielenterveyspalvelut nousivat myös useassa vastauksessa esille. Samoin matalan kynnyksen mielenterveyspalvelut ja niihin pääsy. Kohtaamispaikkojen riittävyyteen tulisi keskittyä.

Useammassa vastauksessa toivottiin ammattilaisilta *"parempaa ennakointia ja ongelmien tunnistamista."*

Lisäksi vaadittiin myös *"täydennys- ja lisäkoulutusta kaikille toimialoille, jotka ihmisten kanssa työskentelevät kaupungin eri toimialoilla ja Kymsotessa."*

Osa halusi, että erityisesti puututaan huumeiden saatavuuteen. *"Huumekauppa Kotkan torilla tulisi ottaa keskeiseksi asiaksi, johon puututaan yhdessä poliisin ja muiden toimijoiden kanssa, eikä katsella tilannetta läpi sormien."*

Vastaajilta kysyttiin millaisia keinoja tulisi mielestäsi käyttää edellä mainittujen haittojen ehkäisemiseksi? Alla poimintoja vastauksista:

"Näkyvyys kouluissa ja työpaikoilla, osallisuuden lisääminen kaikilla tasoilla."

"Jalkautuminen eri paikkoihin" nousi selvästi useassa vastauksessa esille.

"Varhaisen vaiheen hoitoon pääsyn turvaaminen."

"Terveystieteiden huollon hoitopolut pitää laittaa kuntoon!"

"Matalan kynnyksen palvelut kuntoon."

"Lisää työntekijöitä ja resursseja kouluille, nuorisotyöhön ja kaduille."

"Lisää resursseja päihdetyöhön ja ehkäisevään päihdetyöhön."

"Poliisin resurssit ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen systemaattinen puuttuminen."

"Neuvolan, koulujen ja työterveyden roolia näissä asioissa tulisi vahvistaa."

17.2.2022

Vastaajilta kysyttiin vielä kenen mielestäsi tulisi tehdä ehkäisevää päihdetyötä kunnassasi ja missä?

Valtaosa vastaajista nosti esille, että se on ”*kaikkien yhteinen tehtävä.*” Näin vastasi yli sata avovastaaajaa.

Erityismainintoja saivat koulut, nuorisotyö, järjestöt, seurakunta ja varhaiskasvatus. Koulut nostettiin esille myös lähes sadassa vastauksessa.

Osa korosti sosiaali- ja terveyspalveluiden merkitystä. Näissä palveluissa korostui neuvolat ja perhetyö, miepä-palvelut ja Nuorten matala.

Poliisi ja muut viranomaiset nousivat myös esille useammassa vastauksessa.

LOPUKSI

Raportti toimitetaan kaupungin monialaisen ehkäisevän päihdetyön työryhmän työvälineeksi. Kyselyyn annettuja avovastauksia analysoidaan tarkemmin monialaisessa ehkäisevän päihdetyön työryhmässä ja niitä hyödynnetään ehkäisevän päihdetyön toimintamuotojen kehittämisessä.

Raportti toimitetaan Kymsoten päihdepalveluille yhdyspintatyön kehittämistä varten hyvinvointialueen valmistelutyön tueksi.

Raportin sisältö käydään läpi monialaisessa päihdeasiakkaiden seurantaryhmässä.

Raportti tullaan liittämään myös valtuustokauden hyvinvointisuunnitelman kertomusosan liitteeksi ja siitä nousevia havaintoja ja kehittämiskohteita hyödynnetään osana hyvinvointisuunnitelman toimenpiteitä.

Kun lautakunta on saanut raportin tiedoksi, se liitetään kaupungin verkkosivuille. Raportti toimitetaan tiedoksi myös Terveysten- ja hyvinvoinnin laitokselle PAKKA-työn verkostoon.

17.2.2022

